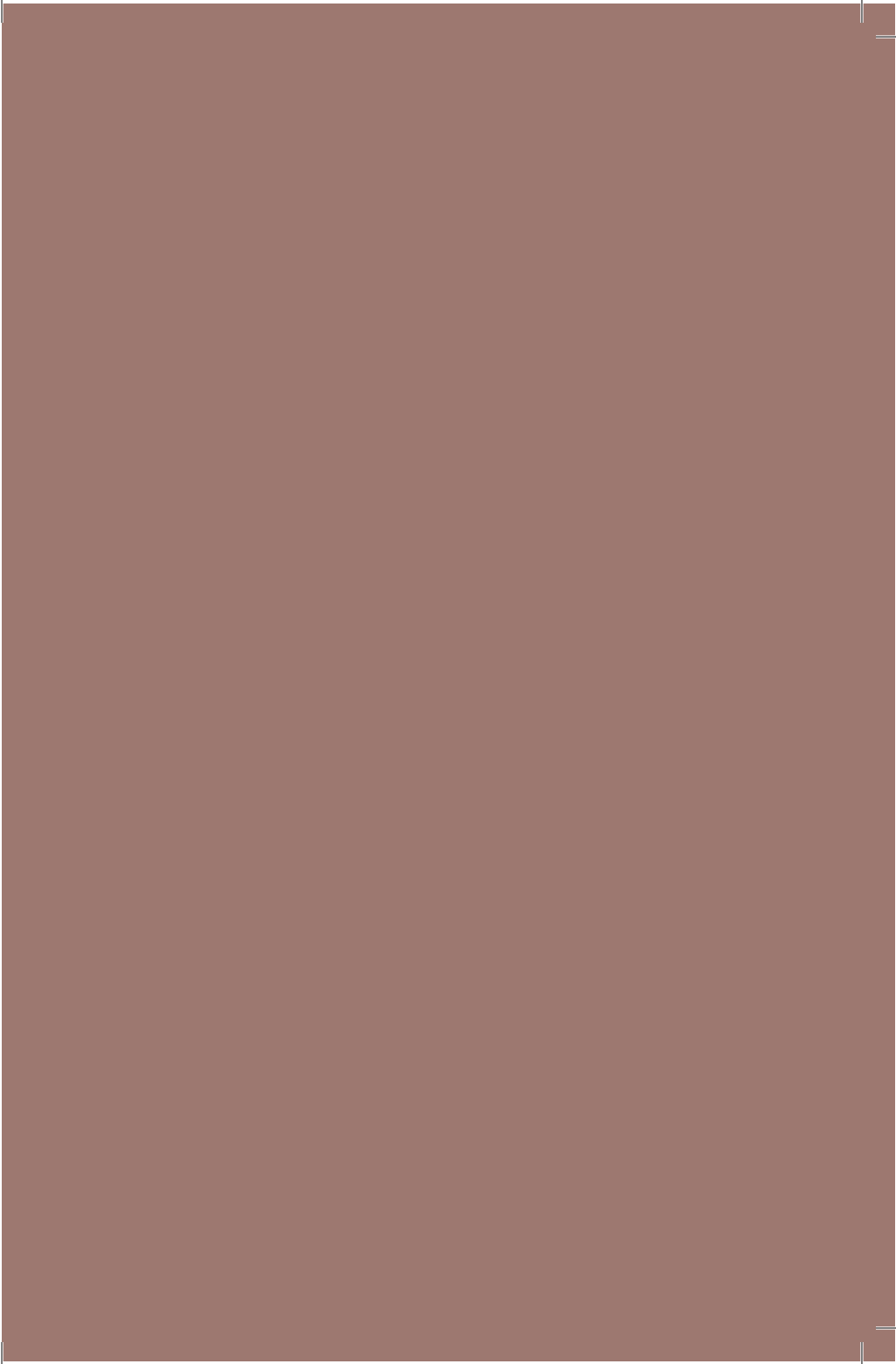
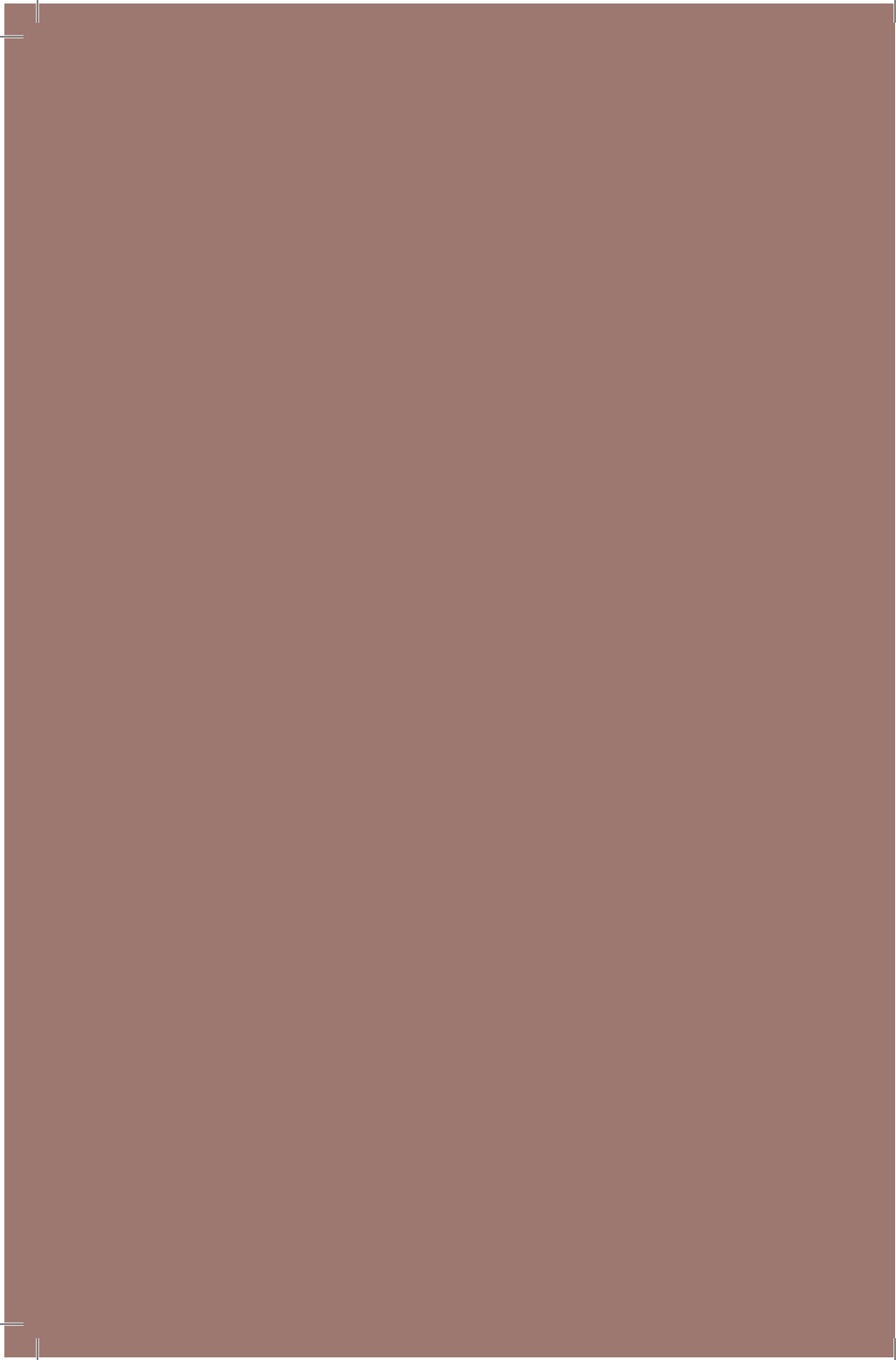

İLYAS BARUT • Bil ki Hayat Virâne

İLYAS BARUT 1969, Bandırma doğumlu. 2001 yılında Dokuz Eylül Üniversitesi Sinema-Tv bölümünden mezun oldu. 2005 yılında başladığı kukla tiyatrosu çalışmalarını devam ettiriyor.

İletişim Yayınları 2032 • Çağdaş Türkçe Edebiyat 312

ISBN-13: 978-975-05-1577-4

© 2014 İletişim Yayıncılık A. Ş.

1. BASKI 2014, İstanbul

EDİTÖR Levent Cantek

KAPAK Suat Aysu

UYGULAMA Hüsnü Abbas

DÜZELTİ Ozan Abbas

BASKI ve CILT Sena Ofset • SERTİFİKA NO. 12064

Litros Yolu 2. Matbaacılar Sitesi B Blok 6. Kat No. 4NB 7-9-11

Topkapı 34010 İstanbul Tel: 212.613 38 46

İletişim Yayınları • SERTİFİKA NO. 10721

Binbirdirek Meydanı Sokak, İletişim Han 3, Fatih 34122 İstanbul

Tel: 212.516 22 60-61-62 • Faks: 212.516 12 58

e-mail: iletisim@iletisim.com.tr • web: www.iletisim.com.tr

İLYAS BARUT

Bil ki Hayat Virâne

Türkân'a...

Desteđini eksiltmeyen Nil'e
çok teŖekkürler...

“Belki de sadece aramak ve bütün kapıları çalmak kâfidir.”

– A. Hamdi Tanpınar, *Beş Şehir*

Sabahtı. Gecedan kalan sisin içinde insanlar birer hayalet gibi dolaşıyorlardı. Sisten denizi göremediklerinden, şehre doğru dönmüş ve derin düşüncelere dalmış gibi boyunlarını kısmış martılar, balıkhanenin galvaniz çatısını doldurmuşlardı. Deniz, her yanı kaplamış beyazlığın arkasından serinliğini hissettiriyor, kıyıya yanaşmış gırgırların ancak burunları seçilebiliyordu. Camdan ve metalden her şeyin üzerinden çekirdek iriliğinde damlalar süzölüyordu. Güneş, çok uzaktan soluk bir sarı ışık olarak varlığını duyuruyor, bu beyaz tölü kuvveti yettiğince saydamlaştırıyor.

Emniyetten malülen emekli Nusret Çakmak, eski defterdarlığın bahçesindeki incir ağacının yola sarkan dallarının altından geçti. İncirin gövdesi nemden koyulaşmış, sanki yağlıymış gibi parlıyordu. Karşıya geçip eski garın yanından balıkhaneye doğru ilerledi. Yıkılma tehlikesinden dolayı boşaltılmış defterdarlık, terk edilmiş bir insanın kederli yüzüne benzeyen cephesiyle, ağır ağır yürüyen Nusret Çakmak'ın sırtına bakıyordu sanki. Bu sırada o, "bu hava iyi palamut yapar," diye düşünüyordu.

Kasım'ın ilk günleriydi ve balıkçılar da Nusret Çakmak gibi düşünüp gece boyu avlanmışlar, sabah ezanları bu taşra kentinin ihtiyarlarını sessizce titretirken umduklarından fazla palamudu balıkhanenin denize bakan arka tarafına dökmüşlerdi. Burada kasalanan balıklar, sabaha kadar yazıhanelerinde çay içerek bekleyen adamlar tarafından bağırtilar cıgıllıklarla satın alınmıştı. Sonra cüsselerinin iki katı gösteren hâki yağmurluklarını çıkaran balıkçılar insan kılıgına bürünüp evlerine; karılarının onlar gelecek diye sobayı yakıp çayı pişirdikleri, yeni doğmuş bebek kokan odalarına çekilmişlerdi. Ceplerindeki ıslak ve balık kokan yevmiyeleri belki bir masanın, belki de formikası çatlamış bir komodinin üzerine usulca bırakmışlardı. Şimdi, ne kadar kırmızı oldukları görünsün diye solungaçları açılmış palamutlar ön taraftaki balıkçı tezgâhlarına dizilmiş, birer ceset gibi yatıyorlardı.

Meslek hayatı boyunca birçok ceset görmüş Nusret Çakmak, sürekli müşterisi olduğu Balıkçı Hektor'un tezgâhına yanaştı. Hektor, onu görür görmez balıkların üzerine su sıçratmak için kullandığı teneke kutuyu bir yana attı ve ellerini kalçalarına sürüp kuruladı. Tokalaştılar. Sis incelmış, ıslak yolların üzerinde parlayan güneş kendini göstermeye başlamıştı. Güneşin bu hali insanların hareketlerine bir değişiklik, neredeyse bir büyü katıyordu. Bir kolun havaya kalkması ya da bir adamın yürüyüşüyle sis savruluyor, güneş bu savrulmanın içinde uçuşan zerrecikleri belirginleştiriyordu. Hektor da Nusret Çakmak'ın sorduklarını cevaplarırken aynı büyüün içindeymiş gibi el kol hareketleri yapıyor, gölgesi bu zerreciklerin içinde uzuyor, yayvanlaşıyordu.

“Memet varmış buralara takılan, tanır mısın Hektor?”

“Çok Memet var komiserim, hangisi acaba?”

“Bu, yakışıklı bir oğlan; sarı saç, mavi göz...”

“Haa, Nargile Memet olabilir. Nargileyle salyangoza daldığından öyle diyorlar komiserim. Bir de üflenti dalgası...”

Nusret, sanki takip eden varmış gibi arkasına, eski defterdarlığın hüzünlü cephesine, bahçesindeki incir ağacına doğru bakıp sonra yine Hektor'a döndü ve ağzından dumanlar çıkararak konuştu.

“Askerden yeni gelmiş bu benim dediğim. İki ay filan.”

Hektor da defterdarlığın önünden geçen caddeden sonra başlayan, balıkhaneye kadar uzayan ve daha yeni otopark yapılan alandaki arabaların arasında gezinen bakışlarını Nusret'le beraber hemen çevirdi.

“Tamam, kesin o. Hatta herkes şaşırды, bu hergele askerliği vukuatsız nasıl bitirdi diye.”

Hektor teneke kutusuna uzanırken Nusret Çakmak, bu kez işgal döneminde Fransızların yaptığı, şimdi içkili lokanta olan eski gar binasını süzer gibiydi. Sonra birden döndü. Hektor, haftada iki üç kez balık almaya gelen müşterisinin bu ani hareketlerine bir türlü alışamamıştı. Kutuyu elinden düşürdü. Eğilip alırken, Nusret onun ensesine doğru konuştu.

“Nasıl bulurum onu?”

Hektor, doğrulurken belini tutup hafifçe inledi. “Hayırdır komiserim?”

“Lâzım... Bir iş var da.”

“Komiserim, bu adam bir işe yaramaz ki.”

Nusret, cevap vermek yerine soluna, feribottan inip şehre karışan insanlara doğru bakınca, Hektor da sanki oradan tanıdık biri geliyormuş hissiyle onunla beraber kalabalığı taradı. Sisin içindeki kalabalık bir hayalet topluluğunu andırıyordu ve yüzleri seçmek mümkün değildi. Hektor, emekli komiserin o uzun eslerinden birini verdiğini anladı ve yine kutusunu balık kanı karışmış bulanık suyla doldurup tezgâha doğru yürüdü. Nusret'in bir süre konuşmayacağını, baktığı yöne takılı kalacağını biliyordu. Kafasından neler geçtiğini bilemediği bu acayip komisere bir kez daha baktı. Yandan

görünen yüzündeki bir haftalık sakalı, tezgâhları aydınlatsın diye sarkıtılmış ampullerin sarı ışığında parlıyordu. Bu duruş Hektor'a büyük adamların heykellerini anımsattı. Yine kutusuna ve içinde balık pullarının yüzdüğü suya döndü. Tam alışkanlıkla "çok taze, çok taze!" diye bağırarakken, aslında Nusret'in cevap beklediğini anlayıp yine kutusunu bir kenara fırlattı ve ellerinin iki tarafını kalçasına sürttü.

"Şey, arada bizim balıkhanenin kahvesine takılıyor ama daha çok geceleri ortaya çıkıyor, malûm. İşte keşler nerede barınıyorsa oralarda bulursun komiserim."

Nusret Çakmak, bu sözlerle beraber döndü. Sanki gözlerinde ampullerin yansımasına karışmış, Hektor'u takdir eden bir ışık yanıp sönüyordu. Hektor'un içi ısındı ve eski gar binasına doğru, göbeğini titreterek bütün kuvvetiyle haykırdı:

"Çok taze! Çok taze!"

Ses, binanın duvarına çarpıp caddeye doğru kırılarak dö-küldü. Hızlı hızlı yürüyen birkaç kişi balıkhaneye doğru baktı.

Nusret, gider gibi yaparken yine birden döndü.

"Hektor!"

"Buyur komiserim?"

"Onu aradığım duyulmasın, tamam mı?"

"Anladım komiserim, ayıp ettin, bizden bir şey çıkmaz."

"Tamam. Eyvallah."

Hektor, orada neden bulunduğunu birden hatırlamış gibi "Komiserim, palamutlar gece tutuldu çok taze," dedi.

Nusret, yine eski defterdarlığa doğru bakarken, Hektor bu kez ona katılmayıp bakışları müşterisinin üzerinde, cevap bekledi.

"İki tane orta boy pişirtip akşamüstü eve gönderiver, sana zahmet."

"Ne zahmeti komiserim, ayıp ettin."

Nusret akmak parasını ödeyip giderken Hektor, onu sisi yararak ilerleyen atlı bir savaşçıya benzeterek arkasından baktı. Şimdi Hektor’a, sis dağılmıő, sonbaharın bu altına benzer ıőıęı etrafa sağılmıő, komiser bütün sisi, bulutu, beraberinde sürükleyerek şehre karışmış gibi geldi. Artık iyice kőlmő bir karaltı haline gelen Nusret’ten baőını tezgâhına çevirip samimi bir duayı mırıldandı:

“Allah kimsenin elinden sevdiğini çekip almasın!”